

Melkveehouder Rijk Baltus en zontjes Nico en Dennis (r.).
FOTO: FRANK DE VRIES

Overzicht van de melkveestal en het woonhuis van de familie Baltus.
FOTO: FRANK DE VRIES

Bij de inrit naar de boerderij van de familie Baltus.
FOTO: FRANK DE VRIES

kengetal melkkoeien

43.000 kg melk bij afgevoerde koeien

Melkveehouder Rijk Baltus uit het Noord-Hollandse Middenmeer boert op 65 hectare vruchtbare kleigrond. Met 110 melkkoeien, summerfeeding, twee melkrobots en 1,1 miljoen kg melkquotum weet hij zijn koeien gezond te houden. En dat ondanks de strenge bemestingsnormen voor zijn bedrijf en een hoge voerefficiëntie. Hoe doet hij dat?

Baltus vindt het aantal koeien dat tussen 0 en 120 dagen na afkalven weggaat een belangrijk kengetal voor diergezondheid. "Maar", zo zegt hij, "het is geen bestaand kengetal." Dan uitwijken naar het kengetal van rundveefokkerijorganisatie CRV met haar duurzaamheidsmonitor: melkproductie van afgevoerde dieren. Dat getal is 43.000 kg bij Baltus tegen 30.000 kg landelijk. En zijn vervangingspercentage bij de koeien is 24 procent tegen 41 procent landelijk. Deze cijfers maken volgens Baltus duidelijk dat hij het qua diergezondheid niet slecht doet. En zijn dieren-

artskosten bedragen slechts 40 cent per 100 kg melk tegen 90 cent landelijk.

Baltus heeft momenteel 'moeilijk' kuilgras aan het voerhek. Hij bedoelt dat hij gras in de kuil heeft met veel blad en zonder structuur. Hij had dergelijke grassen ingezaaid om minder uitstoot van broeikasgas te hebben. Hij compenseert het rantsoen van zijn koeien met koolzaad- en tarwestro. "Daardoor raak ik wel 700 VEM aan voedingswaarde kwijt en dat kost melk." De afgelopen herfst heeft hij andere grasrassen ingezaaid: met meer stengelvorming waardoor er meer structuur in zit. Baltus past op zijn land een 1 op 3 wisselteelt toe met maïs, aardappelen en grasland.

Bemesting

Gebaseerd op de wettelijke bemestingsnormen moet Baltus 30 procent van zijn drijfmest afvoeren van het bedrijf, terwijl hij

qua ruwvoer volledig zelfvoorzienend is. Hij meent dat hij door die noodzakelijke mestafvoer de bodem van zijn land aan het 'uitkleden' is. Niet alleen stikstof en fosfor verdwijnen van het bedrijf, maar ook nuttige sporenelementen als koper, selenium, magnesium en mangaan. Baltus: "Onze kuilen scoorden in 2011 145 gram ruw eiwit. Het kloppend maken van het rantsoen voor de koeien, betekent aanvoeren van eiwitrijke producten. Maar die bevatten allemaal veel fosfor en dat element moeten we van de minister juist verlagen. Om dat te kunnen, moet ik meer in kringlopen gaan denken en de huidige mestwet voorziet daar onvoldoende in."

Ondanks de zware normen qua bemesting en een hoge voerefficiëntie toch een hoge diergezondheid scoren: dat lijkt een tegenstrijdigheid, maar Baltus ziet vijf belangrijke punten waardoor hij er in slaagt.

1. Discipline in het werk en rust in de stal: veehouder Baltus doet elke dag op dezelfde tijden het werk voor zijn koeien en jongvee. "Dat zorgt voor rust en regelmaat bij mij en mijn vee."
2. Voeren: elke dag hetzelfde voer (lasagnekuilen), op dezelfde tijd en liefst in balans.
3. Schone koeien en schone billen geven een lagere mastitisdruk. Daar zorgen zijn diepstrooiselboxen voor die Baltus dagelijks naloopt.
4. De juiste mineralen bijgeven: alles wat niet in het gras zit wordt met 'mineraal op maat' van Agrifirm bijgevoerd.
5. Kreupele dieren worden direct behandeld. Baltus kent geen klauwbekapper op zijn erf. Hij doet het bekapwerk zelf en als hij een kreupele koe ziet, gaat ze rechtstreeks in de behandelbox. \$